

Hétfői Friss Újság

Független politikai és közgazdasági hetilap

Itt volt a püspök.

Irta: Dr. FISCHER JÓZSEF

A satu-marei református egyháznak belső ünnepére eljött a püspök, az egyházi megkülönböztetések szerint első ember, körülvéve azzal a disszel és megbecsüléssel, amelyet a társadalmi, egyházi vagy állami méltóság fón az „arrivék” homloka köré. Boldogan mondjuk, hogy ebben az esetben az emberi kiválóság, a jóságnak, az emberszeretetnek, a makulátlan és tiszta meggyőződésnek belső nagy ereje messzebb világított, messzebbre elért a maga tisztító sugaraival, mint amennyire a püspöki méltóság eljuthatott volna. Az egész hivatalos és nem hivatalos város nem annyira a püspöknek mondott szívbéli „Isten Hozottat” mint inkább az Isten munkás derék emberének, aki fajához, vallásához való törhetetlen ragaszkodás mellett szent hittel tudja hirdetni a szeretet *internacionalis* világát és szükségességét.

Ez az emberi drága kiválóság, a léleknek ez az isteni tüze, friss és forró erejével egy pillanatra egybeolvasztotta az embereket, vallási és nemzeti különbségeiket odahaza hagyva. Az isteni ember közelsége és a vele való érintkezés szuggesztív hatása leolvasztotta lelkünkön ősi tökéletlenségeinket, az egymásra haragvást, egymásra rohanást, a gancsvetéseket, egymást elpusztítani akarásnak sáros érzéseit és belső napsugaras mosolygással örvendtünk egymásnak. Vajjon meg tud ez az érzés állandósulni.

Vajjon a léleknek ez az ünnepi felemelkedettsége át tud e menni a hétköznapi

életbe? Vajjon lehet-e ebből olyan szükségesség, olyan állandó megszokottság, amelyet meg fogunk becsülni szegény földi vergődésünk minden elindultságában? Vagy pedig el fog belőlünk szállani, el fog repülni érezhető nyomok nélkül és újból megkezdődik a marakodásnak, az

emberevésnek, a tökéletlenek megátalkodottaknak eddigi szomorú, szentség nélküli hangja és uralkodása? És szomorúan, majdnem hívés nélkül kérdezzük, lehet-e erre igenlően választ adni?

De mi mindannyian lelki megindultsággal mondunk köszönetet a püspök urnak, hogy eljött közéünk. Lelki és ünnepi megindultsággal azért a pár órai „emberi” életért, amelyet itt léte közénkbe varázsolt.

Hullámszik a lei.

Mindazok a tényezők mellé, amelyek részben a viszonyoknál, nagyrészt pedig az elhibázott gazdasági politika folytán majdnem lehetetlenné teszik a kereskedői és ipari munka boldogulását, mostanában még nagyobb mértékben rombolóbb hatással járul hozzá pénzünknek szüntelen ingadozása. Nincs pénz, nincs forgalom, valami bámulatos mértékben megszűnt a nagyközönség vásárlóképe és vásárlóképesége. Cégek, amelyek százazrekre menő forgalmat csináltak a tavalyi esztendőnek ebben a szakában, ebben az évben boldogok ha a tavalyi százazrek helyett tízezekben tudnak üzleteket csinálni. Ellenben a kereskedő dologi és személyi kiadásai, üzletbérek, alkalmazotti fizetések, adók, utazási vám költségek hihetetlen mérvben megnöttek az elmúlt év hasonló kiadásaihoz képest. Adrágaság nő, a bevételek csökkennek egész a minimumig. Dermettség és kétségbeesés a kereskedő és iparos mindennapi sorsa.

E katasztrófát betetézi pénzünk bizonytalansága. Mint mikor a jó, biztos szilárd

föld el kezd inogni az ember lába alatt, oly hatással van a gazdasági életben a biztos pénz bizonytalansága. Felmegy a lei a kereskedő haszon nélkül is árulni akar, hogy külföldi tartozásainak ellenértékét megszerezze. Minden erőfeszítést megtesz, hogy valutát vehessen. És amikor nagy áldozatokkal hozzájut a pénzhez árujának esetleges erőszakos eladása folytán, mert megtálni a számítást a valuta előnyös fedezésével, akkorára visszaesik a lei és a kereskedő minden számítása halomra dől és minden áldozata hiábavaló volt, csak a veszteség és a csalódást látta maga előtt. Minden jó emberi akarat és kiindulás hiábavalóvá válik. Nincs menekvés. El kell pusztulni. És a kereskedő társadalom megdöbbenve nézi, hogy a kormányzat nem törődik ezzel a helyzettel, amely annyi fáradságos munkát dönt halomra és amely oda visz, hogy nőnek az óvások, nőnek a perek és a fizetésképtelenségek láttán elhallatszik a sok rosszindulatú ember gonosz kritikája, amely nem nézi a keserves küzdelmeket, nem nézi, hogy em-

beri erő nem tudhat megbirkózni ezekkel a viszonyokkal, mert itt csak a kormányzat okos, céltudatos és stabil gazdasági politikája tudna segíteni, amelynek pedig nyomát sem látjuk.

A munkaügyi kamarák

Trancu Jasi munkaügyi miniszter elkészítette és nyilvánosságra hozta a munkaügyi kamarák létesítésére vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet elküldöttek az érdekelt köröknek véleményezés céljából. Az új törvény szerint a munkaügyi kamarák az ipari és kereskedelmi munka képviselői. Jogi személyeknek tekintendők és a munkaügyi minisztérium alá tartoznak. A kamarákat királyi rendelettel állítják fel. A munkaügyekre vonatkozó törvények és rendeletek meghozatalánál a kamarák a minisztert támogatják és hozzájárulnak a termelési tényezőkkel való jóviszony fenntartásához. Elősegítik az alapos organizációt és a kereskedelmi valamint ipari alkalmazottak szakszerű előkészítését. A munka piacait figyelemmel kísérik és közvetítő hivatalok útján segítenek elejét venni a válságok kitörésének. Támogatják az ipari és kereskedelmi alkalmazottak gazdasági és szociális helyzetét javító intézményeket. A miniszter felhívására tartoznak minden szakkérdésben véleményt adni. Statisztikát vezetnek és értekezleteket tartanak. A kereskedelmi és ipari alkalmazottak jogait, ha kell, bíróság előtt is képviselik és megvédik. Együttműködést kell vállalniuk a megyei és községi tanácsokkal, valamint a többi kamarával a munka ügyének érdekében. A közigazgatási törvény értelmében képviselőket kapnak a megyei és községi tanácsokban, valamint jogukban áll megfelelő számú szenátort választani.

A munkaügyi kamaráknak lesznek hivatalból való és választott tagjai. A választott tagok száma 20 és 60 között váltakozik. Ezeknek fele a munkaadók és fele a munkások képviselőiből kerül ki. Munkaadónak tekintődik az, aki ipari, vagy kereskedelmi vállalkozást vezet, tekintet nélkül arra, hogy alkalmazottal vagy anélkül dolgozik. Munkásnak számít az, aki kereskedelmi vagy ipari vállalatban szobeli, vagy írásbeli szerződés alapján munkát végez. Nem tartoznak ide az állam, a megye, vagy a községek alkalmazottai, akik a hivatalnoki törvény alapján nyerne kinevezést.

Minden egyes munkaügyi kamara két szekcióna oszlik, az egyik vonatkozik az iparra, a másik a kereskedelemre. A kamara megalakulása után elnököt és két alelnököt választ. Utal a törvényjavaslat a legfelső munkaügyi tanácsra is, amely a munka előmozdítását szolgáló kérdésekben utasításokat adhat, javaslatokat tehet, vizsgálatokat tarthat és keresztfelvezethet olyan rendelkezéseket, amelyek törvényes alapon, miniszteri határozatokon állanak. A legfelső munkaügyi tanácsban helyet foglalnak az állam, a munkaadók képviselői között van a kereskedelemnek nyolc és az iparnak tizenkét tagja, akik különböző szakmákból választódnak ki. A munkások képviselőinek száma szintén husz lesz.

A munkaügyi kamarák felállítására vonatkozó törvénytervezet már annak idején a liberális kormány is kidolgozta, de ez a tervezet a kamarákat olyan tág hatalmi körrel ruházta volna fel különösen sztrájk esetén és a munkabérek megállapítása alkalmával, hogy a tervezet ellen a gyáripar állást foglalt és abból nem is lett valóság. A jelenlegi törvényjavaslatot a miniszterium megküldötte a kamaráknak is, hogy álláspontjukat részletesen ismertessék.

Közigazdasági Szervezetek Szövetsége.

Egy intézmény amely új, amely egész Romániában ismeretlen alakulat, amely egyedül álló az országban, amely városunk, megyénk összközigazdasági tömörüléseinek ezek akaratának jogos kívánságának hivatott kifejezője.

Az országos viszonylatban páratlanul áll. Önerejére támaszkodik, semmiféle központi szervezettel összeköttetésben nem áll. élénk figyelemmel kíséri az ország közigazdasági helyzetét s nem késik fölemelni kérdő, követelő szavát ott hol az ország közigazdasági sérelmet szenved, ott hol a közigazdaság valamelyik ágára akár jóhiszeműen akár szándékosan súlyos csapást akarnak mérni.

Ez a szervezet tehát elűt a sablonostól s talán éppen ebben van ereje. A romániai szövetségek rendszerint egy Kolozsvári egy bukaresti központ útján keresi az államhatalommal az érintkezést, ez a mi Közigazdasági Szervezetünk Szövetsége közvetlen érintkezést keres.

A helyi viszonylatban azt mondhatjuk, hogy az egész közigazdasági életre kiterjesztette összefoglaló tevékenységét, hogy a banki életet kivéve, mely szintén a centralizációtól várja boldogulását különösen e városnak minden közigazdasági érdekeltisége nemcsak összhangzó vállalt munkásságban fejti ki erejét, hanem az elmaradhatatlan siker biztos tudatában, a kézzel fogható sikerek felmutatása mellett teljesíti — nem önző — hanem az egész vármegyére, az egész városra kiterjedő jótékony munkásságát.

Lehet, hogy a kicsinyeskedés, a féltékenységi a sértett ambíciók még közigazdasági érdekeltiségünknek egy kis részét visszatartják, azonban nem messze az idő, amikor ez az alakulat egy teljes egészet fog képezni s az ország, a megye és városi közigazdasági érdekeinek szolgálatára, mint egy hatalmas kompakt egész fog sikra szállani.

A nagyipar és kisipar, a nagy és kis kereskedelem, a mezőgazdaság mint egybefort tényezői a szövetségnek s apróra elforgácsolt erők, különböző szövetségek testületek társulatok kerete kéz a kézben mint egy tömör falanx állnak bárhonnan jövő útját s utasítanak vissza mindenféle hatósági intézkedéseket, melyek a közigazdaság stabilizációját consolidációját, az ipar fejlődését a kereskedelem szabadságát veszélyeztetik.

Eme sikerekben gazdag működésből 2 jelentősebb mozzanatot kívánunk kiemelni: a

vármegyei székhely és a vámszabadraktár ügyét.

Mind a kettő az egész vármegye és város közönségére nagy horderejű. Először felismerte a szövetség e nagy hordereket, a maguk igazságosságában és a polgárok anyagi erejének javításában, másrésről egész erejét felhasználja a munka sikeréért, hogy javítsa ennek a vármegyének, ennek a városnak egész közigazdaságát.

A vármegye székhely kérdése befejezett tény. Nem jöhet már olyan kormány, mely ezt a kérdést megfoglyassa, hogy a valamennyire nyugvó pontra jutott elintézését elővonszolja s egy vármegyének egy nagy tisztikarnak nyugalmát újból felforgassa.

A másik a vámszabadraktár ügye. Igazán alig-alig érdemel kiválóbb figyelmet, hogy ki kapta szerezte meg a jogot; fontos az, hogy meg van. Más kérdés az, hogy ennek a jognak kiterjesztése általános legyen, hogy ennek a vámszabadraktárnak jótékony hatását élvezze ennek a vármegyének ennek a városnak egész közigazdasága, melynek megfigyelése és irányítása ismét a Közigazdasági Szervezetek Szövetségének feladatát fogja képezni.

Fórum

Nem igaz az, hogy Szatmáron nem folyik az építkezés. de folyik, a lakóhelyiséget szaporán alakítják át bolt-helyiségekké, a Hám János utcát nagygy, fényessé tették. Kiüldözték a lakókat, hogy a kereskedelem tovább terjeszkedjen, vasrolók hirdetik ezen utcában a város nyüzsgő kereskedelmét, arább a perifériákon hajigálják a háztulajdonos és lakókat, hogy a házviselőknak helyt szorítsanak. Ugy néz ki ez a város mintha két hatósága volna. az egyik erre, a másik arra rángatja. De hát hol van a Mayer féle boltok engedélyezéséhez kötött feltételek végrehajtása, ugyanannyi lakóház építése. Akármire járunk egy két szoba feladásával boltok nyílnak, a kegyetlen requiráló bizottság pedig hajigálja kifelé az embereket télviz idején az utcára. Hát uraim jól van ez! Hát nincs itt senkinek se füle se szeme! Hát ez a sok jogos felszólalás ez mind pusztába kiáltó szó!

Nagy felelősség hárul arra, kinek e város közegészségügye felett örködni kell. S nem elég, hogy a fellépő járványokkal szemben télessenek meg a falán sokszor költséges hatósági intézkedések, hanem főképp a preventív eljárás foganatosítandó Ezt nem látjuk mi sehol sem, ez ami aggasztja mindazokat, akik ennek a városnak közegészségügyével törődnek. Közelebb említtük fel azt a lehetetlen állapotot, hogy a város területe aprómarha vágóhid s ennek ugyan

semmiféle foganatja nincs. Nincs aki meghalja nincs aki meglássa ezt a közveszélyes állapotot. Keresnünk kell majd módját, hogy rátereljük a figyelmet ezekre az állapotokra.

Spectator.

Szaktanfolyam.

F. hó 8-án megkezdődik a gép-motor és dinamo kezelői tanfolyam, melyet a Géptulajdonosok Szövetsége kebelében Juhász László szövetségi igazgató vezet és az iparos tanonc iskolában tart meg.

A gőzszakból előadások minden hétfőn, szerdán és pénteken, a motor és dinamo szakból pedig kedden, csütörtökön és szombaton este 7-1/2 9 közt tartatnak.

A tanfolyam 2 hónapos lesz. Végeztével a hallgatók helyben vizsgát tesznek és évenyes bizonyítványt nyerne.

A leadott anyag jegyzetbe foglalt füzet a tanfolyamon beszerezhető lesz. Az előadások vetített képekkel lesznek könnyen felfoghatókká téve.

A sűrűn, még most is jelentkező érdeklődés okából hallgatók még mindég felvétetnek. Jelenkezők a hivatalos órákon belől a géptulajdonosok Szövetsége iroda helyiségében (Deák tér 9 az udvarban) és az esti tanfolyam helyiségében, az előadás kezdete előtt fogadtatnak.

E helyen köszönetkifejezéssel kell megemlíteni az iparos tanoncskola igazgatójának Nicaora Ambroziu urnak sokoldalú jóságát, amely elősegítette a tanfolyam megtartását és annyira támogatta az ügyet, hogy megfelelő jelentkezések mellett a tanfolyam is megtartható legyen.

A Városl Villamos Művek hirdetése

Megvételre keresünk

100—150 darab 10 mtr. hosszú, 20—22 cm. közép vastag, felső végén legalább 15 cm. vastag téli vágású hántolt egyenes tölgyoszlopot. Továbbá 50—100 drb. három méter hosszú. 22 23 cm. vastag szintén téli vágású hántolt tölgyoszlopot

Ajánlatokat kérünk a Villamosmű irodába Bul. Reg. Ferdinand (Árpád u) 14. leadni.

Az Igazgatóság.

Minerva hírlapiroda felvesz előfizetéseket és hirdetéseket az összes romániai és külföldi lapok részére. Piața Brătianu (Deák tér) 7 sz. udvar. Vizumozás a Minerva hírlapirodában.

Jó bornak nem kel cégér sem, az „ELITTE” kávéház nem hirdetne a világot sem!!

Fiatal ur,

nem kell kétségbe esnie,
hogy jön a bális szezon
és Önnek nincsen

**frakkja, zsakettje,
szmokingja**

Mindezeket jutányos áron
KÖLCSON kaphatja sőt
olcsó meg is veheti

**Friedmann
Sámuel**

ruhakölcsönző intézetében
Piața Aratianu 2. (az udvarban)

Die Dame, Elegante Welt, Sport im Bild, Moderne Welt, Schöne Frau, Magazin, Uhu, Bühne stb. Valamint az összes német folyóiratok kaphatók a Minerva hírlapíródában Piața Brătianu (Deák-tér) 7. sz. udvar.

„IDEAL” RASSOL

valódi Romániában egyedüli elismert a legjobb borotváló por.

Lerakat:

IMPERIAL illatszertár
Calea Traian (v. Atilla-utca) 2.
Borbélyoknak nagy árendéjé.

HIREK

Koldus corzó. Talán nincs senki ebben a városban a ki jobban érezne a dolgozni nem tudó elnyomordott háborúban munkaképtelenné vált emberekkel szemben, azonban a koldus ügy és a ma egész sorfalat képező koldusok mellett nem lehet úgy elmenni, hogy észrevételünket el ne mondjuk. Amikor a székhely-kérdésről van szó, az igazság ellenégei nem akarják elismerni, hogy Szatmár egy nagy gócpontja a a megyének, a mire azonban ráczáfol a koldusok serege, mert e vármegyének koldusai is itt összpontosulnak, hol legjobbnak látják megélhetésüket. Egy város akár milyen nagy is, nem lehet hivatalba arra, hogy egy egész vármegye koldulni ellássa. Van nekünk magunknak is elég bajunk elég koldusunk, minden község kényszerítessék koldusainak ellátására.

Az utlevélikiallítás új rendje. A belügyminisztérium az utlevelek kiállításánál újkeletű rendelkezéseket tervez. Az utlevelet kérelmezőnek elsősorban igazolni kell azt, hogy milyen összegű pénzzel távozik az országból és meddig akar külföldön maradni. A hatóságok állapítják meg, vajon a bevalótt összeg megfelelő-e a tartózkodás idejének. Azok akik a külföldön hozzátartozóik támogatására számíthatnak, az utlevélkérvényhez tartoznak erre vonatkozólag a rokonnoktól írásbeli nyilatkozatot csatolni.

A forgalmi adó eltörlése. Bucaresti forrásból eredő hír szerint a pénzügyminiszternek szándékában áll, a forgalmi adót a legrövidebb időn belül eltörlőni és helyébe termelési illetéket bevezetni. A kereskedelemre nézve súlyos forgalmi adó eltörlése iránt a Sfatul Negustoresc is felterjesztést tett a Pénzügyminiszterhez.

A postatarifa drágulása. Egyik legutóbbi számunkban jeleztük, hogy a kormány fel akarja emelni a postai díjakat és hogy technikai okokból a felemelést elhalasztották 1927. évi január 1-ig. Hír szerint a díjakat az aranyalaphoz viszonyítva fogják megállapítani. Így az 1916. évben érvényben volt posta, telefon és táviró díjakat felemelik a negyvenszeresre. Egyébként a posta egész költségvetését az 1927. évre ugyanazon aranyalaphoz viszonyítva számítják ki. Az új költségvetés 1 milliárd leit tesz ki.

Bencze Józsi bácsi sopánkodásai ebben a

✱-os
világban

Tudja a fene miért csereberélik ezt a tüzoltó parancsnokságot. Nekünk egy olyan tüzoltó parancsnok kellene, aki ezt a nagy országos égést megakadályozná. Most fel kellene oszlatnia tüzoltóságokat, mert hiszen most az jár jól, aki a hamuból parázs pénzt lát.

A pénzügyigazgatónak szatmári székhelyén most volt az első évünnepélye. Szép is volt, impozáns is volt. A polgárságot én képviseltem mint a jövő városi tanácsosa s azt hiszem jól el találtam a közvélemény hangját akkor, mikor halásan emlékeztem meg arról a kiváló figyelemről, hogy butorainkat nem fástengelyű szekéren, hanem a Czukor Dolfi féderes strátfján viszik licitációba.

Nem értem én, hogy hogy ment az, hogy a Hegyemegyi Kiss Pál képviselő urat Porcsalma község lecsapja a diszpolgárságról. Én azt hittem, hogy a diszpolgárság olyan mint az anyajegy, hogy az ember még holta után sem veszti el. De meg hát egy püspök fiával még se lett volna szabad ilyet renni, hiszen az édes apjától halhatta, hogy már Jézus Kristus is az apostolok is az egyház közösségét a kommunizmust hirdették.

Hallom hogy a városban mindenki arról beszél, hogy a Friss Ujság napi lap lesz. Még van már a nyomda, össze van állítva a szerkesztőség, a nyomdászok, ki ingyen, ki féldíjért felajánlották munkájukat. Szóval együtt van már mindenki és minden, csupán csak — a pénz hiányzik.

Hát nem mondhatja senki, hogy én nem vagyok elég türelmes ember, a kommunizmust is átéltem minden szemhunyorítás nélkül. De most már én is azt mondom, hogy a magas kormány nagyon beleköpött a paktumok talba. Mikor szavaztunk azt mondták, hogy a kormány nekünk ígérte a mennybeli jussát is, most meg a zsidó fiukat kivezetik a magyar iskolákból. Lát-szik hogy a mi politikusaink nem ismerik a magyar zsidókat, mert ha Petrovici közoktatásügyi miniszter ur látta volna, mikor Kossuth Ferenc bejött Magyarországra, hogy én meg a Klein Vilmos, a Teitelbaum Herman és az örök ifjú Marci bácsi viseltük a félméteres vörös tollakat, akkor más nézete volna a magyar zsidó kérdésben.

Az Universul bucurești ujságból olvasom, hogy a Brătianu Vintila miniszter ur pont 12 évre rendezkedik be, a miniszteri kutyvasztó konyha körül. Esvé kérjük adjon egy kis lélegzetet közbe-közbe, mert ezt nem bírjuk ki, mert még azt az áldatlan négy esztendő sem hevertük ki, a melynek esztelenségeihez annyi kisebbségi könyv fakad.

Divatlapok női divat és kalapszalmonok, szőrmések, férfiszabók és cipészek részére kaphatók a Minerva hírlapíródában Piața Brătianu (Deák tér) 7 sz. udvarban.

CSARNOK.

Látogatás Robinson szigetén

Juan Fernandez szigete (Csile)

Gyermekkorunk legszebb emlékei közé tartozik Robinson Cruzoe. De azt már kevesen tudják, hogy hol is van a «Robinson-szigete». Ez a szigetet a Csendes-Óceánban a «Juan-Fernandez» nevű szigetsorban fekszik, a Valparaiso-i kikötővel egy magasságban és jelenleg Chile (olv. Csile) délamerikai köztársaság birtoka.

A világháború alatt egyszerre aktuálissá vált. A «Dresden» nevű német hadihajót ugyanis a szigetet egyik öblében az egyesült angol-japán hadiflotta elsüllyesztette; sok német matróz pusztult el a hajóval együtt és azokat a szigeten temették el.

Délamerika-jártamban meg nem állhattam, hogy fel ne keressem gyermekkori ideáljaim e kedves helyét. Valparaisóból, Csile legszebb kikötőjéből egy teherhajón mentem ki a szigetre, ami mintegy kétszáz tengeri mérföldre fekszik. Déljában kötöttünk ki a «Juan Baptista» öblében. A hajót egy, az élet és a tenger hajótöröttjeiből rekrutálódott és a világ minden tájáról össze verődött kis kolonistacsapat fogadta. Vagy harmincan lehettek, sok köztük a norvég, de van köztük egy német is, egy Schiller nevezetű kovács, azonkívül versfaragó, ki a nagy költő lezármazottjának valja magát és saját állítása szerint igen meg van elégedve sorsával. A lakosság főfoglalkozása a halászat jóvedelmüket a «Jan goszia» nevű nagy tengeri ráknak köszönhetik, melynek nincsen olója. Rengeteg mennyiségben fogják a langosztát, mely a Robinson-sziget közelében tenyészik és külön hajókon Valparaisóba, onnét pedig az andesi vasuton a kordillerák hegyláncán át Buenos-Airesbe szállítják.

Természetesen az után is érdeklődtem, hogy tudnak-e a szigeti lakosok ezek a modern Robinsonok az «őreg», Robinsonról, Selkirk Sándor skót matrózról aki 1704-ben került ide. Érdekes, hogy a lakók, akárcsak, mint gimnazista kis diákok, kegyetlel őrzik emléket, sőt a sziklacsucson, ahonnan Robinson esztendő-kön át sóvárogva leste a hajókat angol nyelvi hatalmas érc emléktáblát is állítottak.

Megnéztem a barlangot is mely egyideig Robinsonnak szolgált menedékhely, később pedig a kalózok gyűléshelye lett. Amíg a szigetet a spanyol királyság birtoka volt, fegyvergyarmat szolgált, sőt a hegytetőn még erődöt is emeltek, melynek romjai még most is láthatók.

A szigetnek pomás és rendkívül érdekes, szubtropikus flórája és faunája van, ezért is a csilei kormány «Nemzeti park»-ká nyilvánította.

Hogy a bajtársi kegyelemnek és a nemzeti érzésnek is eleget tegyek, meglátogattam a «Dresden» hadihajó legénységének sírját. Vastag köbkereszt jelzi hős halottak nyughelyét. Rajta a nevük és pár egyszerű német szóban a történetük. Veszett csata után, a sülydött hajó fedelzetén roncsa löve, a vízbefulladás utolsó percéig énekeltek a «Deutschland über Alles»-t és leengedték büszkén a német lobogót. Ott veszték el mind, egy sem ment közülük angol fogságba.

Hatalmas, megrázó érzés fogta el

egész valomat. A világháború véres réme még a Robinson-szigeten is kíséri a vándort. Főlsiettem a hajóra mely az alatt megrakodott langosztával és már indultunk is vissza Valparaisóba. A Csendes-Óceán habjain ringó hajóról, könnyes szemmel intettem búcsút Robinson Cruzoe szigetének, gyermekkori boldogságom emlékének.

SPORT.

Sz. S. E.—Törekvés 5 : 0-ás óvás ügye.

A szatmári alkerületben Pop Juon ur és a «Szamos» által megindított tisztulási folyamat, mely az oda nem való elemeket sikeresen kiküszöbölte, mai ideális összetételben meghozta az első pártatlan ragyogó igazságu ítéletét: megsemmisítette a fenti mérkőzést. Az intéző bizottság állt: egy Olimpia tagból, aki érdekelt, hisz a bajnoksága attól függ, hogy az Sz. S. E. már megszerzett pontjából sikerül e 1—2 pontot valahogy elkonszálkálni; egy furcsa sportsmennéből, akinek a neve csupán 1—2 éve szerepel a szatmári sporttörténetében, rendszerint obskurus ügyekkel kapcsolatban, s ált egy indifferens harmadik tagból. Az óvás tényálladéka ez: Glück Imre Sz. S. E. játékos ellen az Sz. S. E.—Törekvés mérkőzés előtti csütörtökön a Barkochba, egy beadványt akar benyújtani közvetlen a fejelemi bizottsághoz, nevezetesen profizionizmussal vádolva. Tekintettel, hogy szabályi szerint a szolgálati ut az intéző bizottságon keresztül vezet a fejelemi bizottsághoz, a beadó figyelmeztetett, hogy az ügymenetet tartsa be. Így az ügy a következő héten a fenti mérkőzés után kerül a fejelemi bizottsághoz hivatalosan. Szóval a mérkőzés előtt már tudott volt, hogy Glück ellen a profizionizmus vádjára lett emelve, de ez a vád lehetett alaptalan is, így Glücköt az Sz. S. E. jogosan szerepeltette, mert az ügy bevizsgálásig játék joga volt. Hisz ha minden játékost egy beadott vád alapján azonnal felfüggesztenének, úgy minden jó játékos ellen lehetne a mérkőzés előtt ilyen manővert intézni, játékjogától megfosztani s utólag majd a tévedést beismerni.

A Sz. S. E. megfellebbezte az igazgató tanácsához e sérelmes ítéletet.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Hétfőn nov. 8. Szomorúságának éneke. C. bérlet.
Bárdy Teréz és Forgács Sándor fellépésével.
Kedden nov. 9. Szomorúságának éneke. A. bérlet.
Bárdy Teréz és Forgács Sándor fellépésével.
Szerdán nov. 10. én Román előadás.
Csütörtök nov. 11. Bárdy Teréz és Forgács Sándor fellépésével.
Hamlet dráma. B. bérlet.
Péntek nov. 12. én Két árva Szomorújáték. Zóna előadás.
Szombat nov. 13. én délután 3/4 órakor.
Egységes helyárrakkal.

Szerelm és halál játéka. dráma.
Szombaton nov. 13. este 8 órakor
C. bérlet
Premier Eső etotikus dráma
Vasárnap este román előadás.

Színházi hírek

Hétfő-Kedden a Vilnai zsidótársulat világhírű tragikomédiáját mutatja be magyar nyelven a színtársulat, Bárdy Teréz és Forgács Sándor a Cluj magyar színház tagjainak vendégjátékával. A darab Szabados Árpád rendezésében elsőrendű szereposztásban kerül színre.

Csütörtökön Bárdy Teréz és Forgács Sándor fellépésével Shakespeare drámája Hamlet kerül színre, melyben a társulatnak csaknem minden tagja fellép.

Szombaton nov 13-án lesz a bemutatója Manghan világhírű drámájának az Esőnek amely Sadz címen Európa összes színházaiban a legnagyobb sikert érte el és állandóan műsoron van.

Péntek n nov 12 Zónaelőadás félhelyárakkal Két árva színmű.

Szerk. üzenetek J. L. urnak A kán és géptulajdonosokra vonatkozó közleményét nagy terjedelme miatt csak jövő számunkba hozzuk,

K. L. urnak Szathmáry Józsefné ügyével a maga sablonos formájában nem foglalkozunk. A tragédia egy család ügye, melyen sem mi sem a

közönség nem segíthetünk. Van azonban ennek az esetnek egy másik oldala, a melyik megszívlelendő, a melyből talán sok tanúság meríthető. Ebbenn az irányban kívánunk egy közlebbi számunkban foglalkozni.

"APOLLO"

Hétfőn

Nyomorultak

Viktor Hugo legszebb regénye filmen.

"URANIA"

Hétfő, keddi, szerda
LUCIANO ALBERTINI
legújabb nagy slágere:

Egy percel 12 előtt.

Nyomorultak. Köztudomású tény, hogy a regényből feldolgozott filmek legtöbbször csalódást hoznak a nézőnek. Az emberi fantázia a könyv olvasása közben megalkotja magának a cselekmény figuráit és csalódást érez, ha nem az általa idealizált alakot kapja a filmen. Ugyanigy igaz azonban, hogy sok filmváltozat viszont, jóval

felülmuta a könyv sikerét, amelynek témája alapján alkották. Mindenesetre túlzás volna, ha ugyanezt mondanók Viktor Hugó világhírű regényének filmváltozatáról, de annyi bizonyos, hogy egy ez monumentális filmalkotás jelentős etappe-ja a modern filmművészetnek. A regény romantikus szépsége, érdekfeszítő cselekményének minden legapróbb részlete tökéletességgel érvényesül a filmen, amelynek főszerepeit a párisi Comedie Francaise legjelesebb színésze alakítja. Szombat este mutatta be a filmet az Apolló és hétfőn kedden is műsorán tartja.

Uránia színház. A mozgószínház műsorát a jövő héten egy filmszenzáció dominálja, Luciano Albertini izgalmas slágere "Egy percel 12 előtt". A fantasztikus filmek minden kellékével gazdagon felszerelt, pompás film kerül a néző elé, amelynek sikerét már a főszerplő világhíre is garantálja.

Főszerkesztő

Dr. FISCHER JÓZSEF

Felölös szerkesztők:

Tankóczi Gyula és Maák István

Figyelem!

Megérkeztek a békebeli ajtó és ablak légzáró hurkák, melyek legolcsóbban

SPITZER

kellékek szaküzletében szerezhetők be.

Városi Bérpalota.

Ugyanott kaphatók: Futószőnyeg, Butorszövet, Selyembrocát, Matraz és Rolletgrádli, Szalmazsák békebeli minőségű vízmentes ponyvák és mindennemű kárpitos kellékek.

Mindenki saját érdekében siessen megtekinteni raktárunkat minden vételkényszer nélkül.

Óriási választék különböző Hencsertakarókban

Telefon: 53. Legolcsóbb beszerzési forrás!

STEYR automobil

a legjobb túraautó

ATLANTICA

erdélyrészi vezérképvisleténél

SATU-MARE, Str. Regina Maria v. Széchenyi-u. 17.

Telefon No. 3.

A vásárló közönség szíves tudomására hozom, hogy az árujának jóságáról és olcsóságáról előnyösen ismert

FOITH GYÖRGY

brassói kötött és szövött árugyár Szatmár és vidéke részére cégemet bízta meg gyártmányainak egved-árusításával. A gyár

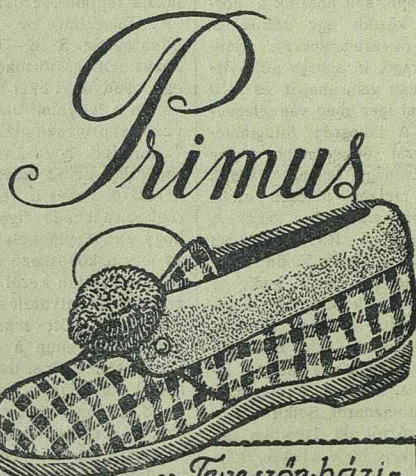
Őszi újdonságainak

bizományi raktára meg is érkezett és a pompás választékból ajánlok női, férfi és gyermek kabátokat, mellényeket pullhove-reket, jempereket, harisnyákat, lábszár- és bokavédőket.

A gyár kötött és szövött áru garantált merinót gyapjából és selyemből készülnek. — Eladás nagyban és kicsinyben

Ragályi Kálmán

női és férfi divatke-kereskedésében.

...Téveször-házi-cipők minden kivitelen legfinomabb minőségben meleg és puha anyagból valódi bőrtalppal legolcsóbban kaphatók DERBY-cipőüzletben.

SATU-MARE — SZATMÁR
a „Dacia” szálloda mellett

FIAT AUTOK

állandóan raktáron

kedvező feltételek mellett kaphatók, felvilágosítással szolgál:

Hegedüs Garage

Mechanic cég